

În dulcele stil clasic

Cehov a introdus în conștiința noastră întreaga imensitate a Rusiei, toate clasele, stările, vârstele ei... El a spus cum nimeni înainte de el, nici măcar Tolstoi, nu a făcut-o: noi toți suntem înainte de toate oameni, înțelegeți, suntem oameni, oameni, oameni!... El a zis: cel mai important lucru este că oamenii sunt oameni și abia după aceea sunt arhierei, ruși, prăvăliași, tătari, muncitori." Sunt vorbele lui Vasili Grosman, prin gura lui Madiarov, personaj din romanul **Viață și destin**. Este exact ceea ce ar vedea, simți și înțelege din spectacolul lui Yuri Kordonsky de la „Bulandra” (chiar) un spectator ingenuu, care nu a văzut nici o montare anterioară, nici vreun film, care nici nu a citit textul. Oameni chinuți, asemenea prin slăbiciunile și patimile lor, înfrâțiți prin frica de bătrânețe, egali în teama de moarte. Oameni. Servitorul veșnic băut, abulic, dar bucurându-se sincer de plăcerea cu care Astrov dă pe gât un pahărel de vodcă. Teleghin cel scăpatat, virtuos, puțin la minte, dar

ra care înțelege durerea Soniei și singura care o poate mângâia. „Maman”: nu vrea să vadă jalea din jurul ei și pentru ea cearta dintre Vanea și Serebriakov pare că dărmă lumea. Elena Andreevna cea plictisită, nehotărâtă, terorizată de un soț înrăit de bătrânețe și boală, neștiind ce să facă din viața și tinerețea ei. Serebriakov: cabotin, bolnav, egoist, hain, dar sincer speriat de moarte. Astrov, care își ascunde ratarea într-o iluzorie pasiune ecologică, sigur pe sine, dar și temător să ia ceea ce pare la îndemână, aparent nepăsător, dar obsedat de omul care „i-a murit sub cloroform”. Sonia, care se știe iremediabil singură, „bună, milostivă, dar ce folos, dacă-i urită?”, Sonia care știe că trebuie să îndure. Și Vanea: intelectual ratat, bun la suflet, perdant prin vocație, îndrăgostit caraghios, mășcărici pe care tragicul îl ocolește. Lectura scenică a lui Kordonsky se articulează în jurul a doi poli. Vanea este construit pornind de la replica lui Astrov care îi spune că e „caraghios, deci normal”. Și Vanea (se) joacă, suferă, încearcă să se facă luat în serios și nu reușește, e ridicol: ce poate fi mai ridicol decât să intri cu un nas de clovn și un buchet de flori în mână pentru iubita care tocmai se sărută cu altul? Dar, deodată, după scena aceasta, din ridicol, Vanea devine grav, aproape tragic. Sufărința și umilința îl transfigurează, nu se mai râde de Vanea. El e singurul personaj care, în spectacol, își schimbă atitudinea. Ceilalți rămân egali cu ei înșiși sau au, ca „maman”, doar o clipă de trezire la realitate. Cel de-al doilea personaj-cheie în viziunea lui Kordonsky este Teleghin. El e numitorul comun al tuturor, umilința, umanitatea sa simplă sunt trăsăturile care unesc celelalte personaje. Meritul extraordinar al lui Kordonsky e că face ca totul să se vadă, să se simtă. Spectacolul nu doar spune, ci arată foarte mult. Și o face cu o coerență rară. Începând de la decor: toată acțiunea are loc într-un pavilion închipuit ca o insulă-colivie cu pereți de sticlă vopsită, care vor servi și de hărți în scena lui Astrov. La sfârșit, „maman” va aduce o colivie adevărată în fața pavilionului; Vanea va ridica puntea care mai lega insula de restul lumii și insula-colivie se va roti încet, dispărând în beznă. Costumele bine adaptate personajelor, muzica discretă, evitând cu grijă pitorescul, și, mai ales, jocul actorilor

– totul se leagă. Iar semnele teatrale sunt limpezi, servesc textul și viziunea regizorală. Iată, de exemplu, Dădaca atâta focul în samovar folosind drept foale o cizmă a cui se nimerește: Astrov, Teleghin, pentru ea sunt la fel.

Distribuția se supune aproape în totul ideilor regizorului. Horațiu Mălăele se dovedește o dată în plus un mare actor. Dacă în prima parte e oarecum în linia sa obișnuită, belfer nepăsător, îndrăgostit care nu se prea ia în serios, după scena buchetului de

Andreea Bibiri (Sonia) și Horațiu Mălăele (Vanea)

Horațiu Mălăele în rolul titular din **Unchiul Vanea** de A. P. Cehov

care muncește și mănâncă împreună cu familia și bea cot la cot cu Astrov și Vanea, Teleghin, pe care „il doare” că băcanul l-a numit „linge-blide”. Dădaca: ea știe și păstrează rânduiala, ea știe că „toți lingem blidele lui Dumnezeu” și, dintre toți, e singu-

trandafiri schimbă registrul, își modifică mijloacele așa cum nu cred că l-am văzut vreodată. Antologică rămâne scena în care rupe și arde foile cărții lui Serebreakov. Mi-am adus aminte de un alt uriaș actor, Toma Caragiu, pe care toți îl știau de comic și care a jucat extraordinar un rol de o altă factură în **Lungul drum al zilei către noapte**. Cornel Scripcaru face un Astrov hârșit, dezabuzat, care impune și prin statură, și prin forța interioară pe care o degajă. Excelent în scena în care reușește să vorbească cu Sonia privind prin ea ca prin geam. Foarte bun, cuceritor, dar ezitant, în scena cu Elena Andreevna. Andreea Bibiri și Anca Sigartău sunt două versiuni foarte diferite ale Soniei, ambele foarte bune. Mai melancolică Andreea Bibiri, mai optimistă Anca Sigartău, dar amândouă minunate în monologul final, atingând emoția

aceea pe care francezii o numesc *déchirante*. Un Serebreakov perfect este Victor Rebengiuc. Mișcări calculate, intonații reținute. Este pe rând dominator, temător, lasciv, om de lume, fals modest, panicat, furios. Ca de obicei, Mariana Mihuț umple scena, face o Dădăcă fastuoasă. Memorabile, scenele în care pune samovarul și îl îmbie pe Astrov cu un păhărel, la fel scena în care îl duce la culcare pe Serebreakov. Dar Irina Petrescu în rol de compoziție! Aferându-se ca o vrăbiuță pe lângă Serebreakov, adusă de spate, dar aranjată, cu peruca potrivită, mimează perfect inadecvarea la real. Neinspirată, din păcate, distribuirea Anei Ioana Macaria în Elena Andreevna. Dar cât de inspirat ales, Ionel Mihăilescu pentru Teleghin! Foarte prezent în scenă, jucând tot timpul, chiar când nu vorbește, creația lui

este una dintre marile împliniri ale spectacolului și, așa spune, consacra definitivă a acestui actor. O pată de culoare plăcută, un rol aproape mut, servitorul, face Șerban Pavlu.

De aici încolo se poate discuta și despre neajunsurile – care, sigur, există – ale spectacolului. Despre Horațiu Mălăele care șarjează, poate, prea mult în prima parte, despre scena furtunii, poate, prea zgomotoasă, despre jocul nu neapărat slab în sine, dar complet afară din spectacol al Anei Ioana Macaria etc. Dar rămâne impresia generală, aceea a unui spectacol copleșitor, atât de frumos în dulcele lui stil clasic, încât după el îți vine să iei o pauză, să nu mai vezi teatru o vreme.

Liviu Ornea

Ss spectacolul lunii

Din oferta Festivalului Național de Teatru

Hamlet de William Shakespeare, regia: Vlad Mugur, Teatrul Național din Cluj-Napoca • **Așa este (dacă vi se pare)** de Luigi Pirandello, regia: Vlad Mugur, Teatrul Maghiar de Stat din Cluj-Napoca • **Cu mâna pe ciocan** de Miloš Nikolić, regia: Theodora Herghelegiu, Teatrul „Andrei Mureșanu” din Sfântu Gheorghe • **Filumena Marturano** de Eduardo de Filippo, regia: Felix Alexa, Teatrul „Sică Alexandrescu” din Brașov • **Kasimir și Karoline** de Ödön von Horváth, regia: Bocsárdi László, Teatrul „Tamási Áron” din Sfântu Gheorghe • **Acasă**, adaptare de Radu Apostol după Ludmila Razumovskaia, regia: Radu Apostol, Teatrul „Ion Creangă” din București • **Fecioara și moartea** de Ariel Dorfman, regia: Petru Vutcărau, Teatrul Național din Iași • **Călătorii cu dricul** de Raymond Cousse, regia: Victor Ioan Frunză, Teatrul „Csiky Gergely” din Timișoara • **Spirit** de Margaret Edson, regia: Cătălina Buzoianu, Teatrul Mic din București • **Creatorul de teatru** de Thomas Bernhard, regia: Alexandru Dabija, Teatrul ACT din București • **Unchiul Vanea** de A.P. Cehov, regia: Yuri Kordonsky, Teatrul „Bulandra” din București • **Fantastica și trista poveste a candidei Eréndira și a nesăbuitei sale bunici** după Gabriel García Márquez, regia: Ion Sapdaru, Teatrul de Stat din Oradea • **Amantii însângerați** de Chikamatsu Monzaemon, regia: Alexandru Tocilescu, Teatrul Național din București • **Idiotul** după F.M. Dostoievski, regia: Andriy Zholdak, Teatrul Dramatic „Radu Stanca” din Sibiu • **Beatles... și toată lumea era a mea!** de Sharman Macdonald, regia: Ada Lupu, Teatrul Tineretului din Piatra Neamț • **Jocul dragostei și al întâmplării** de Marivaux, regia: Felix Alexa, Teatrul Național din București

Aleg 19 critici...

MARGARETA BĂRBUȚĂ - **Unchiul Vanea**
ILEANA BERLOGEA - **Unchiul Vanea**
MAGDALENA BOIANGIU - **Unchiul Vanea**
DUMITRU CHIRILĂ - **Hamlet**
IRINA COROIU - **Hamlet**
ALICE GEORGESCU - **Hamlet**
MIRCEA GHIȚULESCU - **Jocul dragostei și al întâmplării**
FLORICA ICHIM - **Hamlet**
DORU MAREȘ - **Creatorul de teatru**
CRISTINA MODREANU - **Hamlet**
MIRCEA MORARIU - **Hamlet**
ȘTEFAN OPREA - **Unchiul Vanea**
CONSTANTIN PAIU - **Unchiul Vanea**
DOINA PAPP - **Hamlet**
LUDMILA PATLANJOGLU - **Unchiul Vanea**
SEBASTIAN-VLAD POPA - **Idiotul**
CARMEN STANCIU - **Unchiul Vanea**
NATALIA STANCU - **Unchiul Vanea**
MARINELA ȚEPUȘ - **Hamlet**

... și 7 tineri teatrologi

ANDREIA BÂRSAN - **Așa este (dacă vi se pare)**
OANA BORȘ - **Hamlet**
DARIA DIMIU - **Hamlet**
MĂDĂLINA DUMITRACHE - **Unchiul Vanea**
ALINA MANG - **Unchiul Vanea**
NAGY ENIKŐ - **Hamlet**
OCTAVIAN SAIU - **Unchiul Vanea**